

2016-08-09
Justerat 2016-08-17

Förslag till yttrande
KFKS 2016/563
AFN 2016/77

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian ”Nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga” (A2016/01307/I)

Inledningsvis vill Nacka kommun markera ett starkt missnöje med både förslaget i sig och det löftesbrott som det innebär.

Först krävde staten att kommunerna skulle ta emot många fler ensamkommande ungdomar än man avtalat om och lovade uttryckligen full ersättning för detta. Nacka ställde upp efter bästa förmåga och ökade sitt mottagande från avtalade 48 till 401 ungdomar under 2015. Nu, ett knappt år senare, föreslår regeringen kraftigt och snabbt minskad ersättning för detta mottagande. Nacka skulle över en natt förlora 57 miljoner kronor, utan tillräcklig möjlighet till omställning.

Utifrån detta menar Nacka kommun att förslaget är oskäligt och vittnar om avsaknad av förståelse för hur en seriös kommun agerar för att kunna ta ansvar för att driva verksamhet med hög kvalitet. Kommunerna behöver god framförhållning och stabila regler. Flyktningpolitiken är ett statligt ansvar och det enda rimliga är att staten ersätter kommunerna fullt ut för det arbete man utför åt staten och ger kommunerna tid att ställa om sin organisation inför eventuella förändringar av regler och ersättningsnivåer.

Flyktingsituationen har sedan hösten 2015 satt både staten och kommunerna under stor press, med utmaningar som förutsätter bred samverkan sinsemellan och med civilsamhället. ”Sverige tillsammans” har regeringen deklarerat, den ambitionen förpliktigar! Nacka kommun anser att förslaget skadar tilliten mellan parterna och försvårar de långvarigt förtroendefulla relationer som är grunden för allt gott samarbete.

Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn (3.4)

Nacka kommun anser att den ersättning som föreslås i promemorian är för låg för ett hållbart mottagande av ensamkommande barn. Förslaget bygger på ett antagande om att fler

barn ska kunna bo i stödboenden istället för i hem för vård eller boende (HVB-hem), vilket inte är möjligt mer än för en begränsad andel av barnen.

Kommunen gör i varje enskilt fall en individuell bedömning av vilken placeringsform som är det bästa för barnet. Inom Nacka kommun kan det konstateras att endast en begränsad andel av de barn som bor i HVB-hem skulle kunna placeras i stödboenden, eftersom barnen bedöms vara i behov av den omsorg som ges på HVB-hem.

Familjehem är en bra boendeform men är inte lämplig för alla barn. Dessutom är det svårt att rekrytera familjehem i den omfattning som motsvarar behovet.

Kommunen har ett ansvar att säkerställa att de ensamkommande barnens behov tillgodoses och att de har bra uppväxtvillkor under placeringstiden. För att klara sig genom grundskolan och gymnasiet behöver de ensamkommande barn och ungdomar som Nacka kommun ansvarar för vuxenstöd, precis som andra ungdomar. Att barnen lyckas väl med sina studier och slutför gymnasieskolan är avgörande för deras framtida möjligheter att bli självförsörjande. Detta framkommer bland annat i Statistiska centralbyråns senaste rapport om integration¹. Verksamhetscheferna på Nackas HVB-hem vittnar om att de barn som bor på deras hem har ett stort behov av att vuxna finns på plats, bland annat för att förebygga och hantera incidenter. Detta skapar trygghet för de barn som bor på boendena och för dem som bor i närområdet. Personalen kan också stötta och hjälpa de barn som mår dåligt och som behöver stöd av olika slag och att de får hjälp att söka vård i tid och hos rätt instans.

Långa avtal med boende försvårar en snabb omställning

Eftersom flyktingpolitiken är ett statligt ansvar är det skäligt att staten ger längre omställningstid eller ersätter kommunerna för den uppsägningstid som följer utav avtalen.

Nacka kommun hade förra året tecknade avtal med staten om 48 platser för ensamkommande barn, men tog emot 401 ungdomar. Den kraftiga ökningen innebar stora påfrestningar för kommunen för att lösa den akuta situationen. Det stora antalet anvisningar tvingade fram snabba upphandlingar av boendeplatser från kommunens sida som i många fall blev mycket kostsamma.

Under 2015 upphandlade Nacka kommun boenden för ensamkommande barn och ingick i samband med detta fleråriga avtal med ett antal leverantörer av HVB-hem. En omställning till stödboenden kan göras i viss mån men endast på längre sikt.

Långsiktiga konsekvenser för individer och samhället

Sammanfattningsvis kommer förslaget om minskade ersättningar för att motivera kommunerna att omplacera barn i stödboenden innebära kortsiktiga vinster för staten

¹ SCB, Integration rapport 9: Integration– utrikes föddas etablering i arbets- och samhällslivet.

medan kommunernas nettokostnader kommer att öka. För Nacka kommuns del beräknas kostnaderna öka med cirka 55 miljoner kronor per år.

Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun (3.3)

Nacka kommun anser att den ersättning som promemorian föreslår för mottagandet av ensamkommande, där utrednings- och uppföljningskostnaderna utgör den största delen, är för låg. Kommunen kan inte minska utrednings- och uppföljningsresurserna utan att äventyra rättssäkerheten och barnets bästa.

Ekonomiska konsekvenser

För Nacka kommun kommer förslagen om förändrat ersättningssystem sammantaget innebära minskade intäkter för Nacka kommun med 57 miljoner kronor beräknat på antalet barn i kommunen i nuläget. De minskade intäkterna kan kommunen inte möta med kostnadsänkningar mer än i mycket begränsad omfattning. Den marginella minskning av kostnader som kommunen kan göra genom att ett antal barn flyttas till en annan boendeform kan dock inte göras till den 1 januari 2017. Omställning av boenden kräver mer tid på grund av att kommunen har fleråriga avtal med våra leverantörer av boenden.

På Nacka kommuns vägnar

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Nacka kommun